

Flyttade från Erstorp till Bleckenstad

Lantmästaren manar till kamp mot slamtippen

BOXHOLM (ÖC)
— Planerna på en rötslamstipp handlar inte bara om oss i Bleckenstad. Det handlar om Mjölbybornas dricksvatten.

Detta säger Barbro Johansson som för fyra år sedan flyttade till Bleckenstad från det vattenförgiftade Erstorp utanför Fin-spång.

Barbro Johansson var en av många som gjorde sin stämma hörd vid det stora protestmötet i Bleckenstad i söndags.

— Det är helt otroligt att man på något vis hamnar i en sådan här absurd situation igen, suckar hon uppgivet.

Hon har Erstorpskandalen i

färskt minne. Hon vet hur turrerna gick när befolkningen i lilla Erstorp kämpade för att få klarhet om sitt dricksvatten. Vatten som ansågs vara förgiftat av byggnadsavfall på en tipp. Bråket gällde bl a avrinningen från tippen till omkringliggande brunnar.

Svälja kameler

— Nu föreslår man alltså att tippa tre kommuners rötslam på en och samma plats, en plats som dessutom är väldigt vattenrik. När jag hör konsultföretaget Viaks spekulationer om vattnets avrinning tror jag knappt det är sant. Ingen vet hur verksamheten i bergtäkten påverkar berggrunden, säger Barbro.

Hon talar om att sila mygg och svälja kameler.

— En lantbrukare är ålagd att gjuta gödselplattor för att ta hand om sina djurs avfall för att det inte ska gå ned i

marken. Nu tänker man ösa människans skit, som dessutom innehåller en rad gifter, rakt ut i naturen. 10 000 kubikmeter på en mosse vars avrinning har direkt koppling till Tyrsjön som i sin tur har direkt förbindelse med Svartån...

— Man kan lika gärna hålla skiten direkt i ån, menar Barbro.

Ingen garanti

— Det handlar ju om hela Mjölbyns dricksvatten, fortsätter hon. Ingen kan i dag garantera att tungmetallerna i rötslammet inte når Svartån. Inget vet heller vilken verkan det får om det gör det...

— Vem har lust att chansa, undrar Barbro Johansson, som själv är lantmästare och väl insatt i både biologi och kemi.

— Att det mikrobiologiska livet slås ut av de till synes

små halterna gifter bryr man sig inte om, konstaterar hon. Det sades ju rent ut vid protestmötet i söndags.

Barbro hoppas att hela Mjölby ska protestera mot den planerade rötslamtippen.

Skattepengar

— Stäng av vattnet en dag så inser alla dess betydelse. Hon har själv idéer om hur hanteringen med slammet skulle kunna skötas. Hon tycker dock att ansvariga ute i kommunerna borde kunna lösa problemet.

— Vi betalar faktiskt skattepengar för det. Politikerna väljer naturligtvis det billigaste och smidigaste alternativet, oavsett vad det får för konsekvenser för naturen och morgondagens generation.

— Varför tar de aldrig lärdom av det som hänt, avslutar Barbro och tänker på sin tidigare hemby, Erstorp.

AGNETA HAGELIN

C-motion i Boxholm

Gifthalter måste dras ned

BOXHOLM (ÖC)

— Ja tack till rötslam på åkrarna, men inte med de gifthalter det innehåller i dag. Det säger lantbrukaren Magnus Johansson i Bleckenstad. I egenskap av centerpolitiker tänker han motionera i fullmäktige för att förmå Boxholmsborna att rena sitt avloppavfall.

Det tycks som om många håller med Magnus Johansson om att rötslammet från kommunernas reningsverk hör hemma på åkrarna.

— Det är ju gödsel det handlar om. Kan slammet bara bli renare tar vi gärna emot det igen, säger Magnus Johansson.

Han sitter själv för centern i kommunfullmäktige i Boxholm. Nu tänker han skriva en motion för att få kommunen att agera för ett renare slam.

Information

— Det handlar om att förmå folk att sluta använda kemikalier i hemmet. Kommunen

måste satsa mer på information. Och kanske kan man under ett slags kampanjtid göra mätningar och se vilka effekter en större medvetenhet får, funderar han.

I bakhuvudet har han ett försök i Marks kommun. Där lyckades man minska fosforutsläppen i byn Ålekulla med 40 procent genom att gå över till lågfosforhaltiga disk, tvätt- och rengöringsmedel.

Subvention

— Det var kommunen som subventionerade de här hushållens inköp av miljövänliga tvättmedel. Varför skulle vi i

Boxholm inte kunna göra något liknande? undrar Magnus Johansson.

Kampanjen i byn Ålekulla genomfördes under en sex månader lång period. Förutom ett nästan halverat fosforutsläpp, resulterade också försöket i att andra ämnen från hushållens avlopp blev lättare att bryta ned.

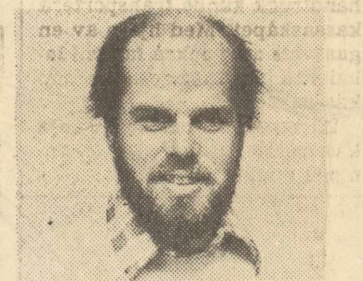
— Visst kommer ett sådant här projekt att kosta pengar, konstaterar Magnus Johansson. Men det gör också alla utredningar om var man ska göra av slammet. Och miljöeffekterna kan aldrig värderas i pengar.

AGNETA HAGELIN

Foto: SVEN FRANSSON

Här i skogen i Bleckenstad kan det nya rötslamlagret komma att ligga. Marianne och Magnus Johansson studerar vattnet som rinner ner i Svartån. Nu kommer han att motionera i fullmäktige om bättre hantering av rötslammet

Miljöskyddschefen Lars Nilsson försäkrar att stora krav ska ställas på ett eventuellt rötslamlager

MJÖLBY—BOXHOLM (ÖC)

— De som bor i Bleckenstad och i trakten kring det tänkta slamupplaget behöver inte vara oroliga. Vi kommer att ställa krav och informera enligt miljöskyddslagen.

— Vad beträffar vattnet förutsätter jag att det tas all tänkbar hänsyn.

Det var Lars Nilssons

För fyra år sedan flyttade lantmästaren Barbro Johansson från den lilla orten i Erstorp. Nu slåss hon mot den planerade slamtippen i sin hemby för att tippen ska förgifta Svartån

Miljöchefen:

Vi ska ställa hårda krav

kommentar på måndagen. Han är miljöskyddschef i Mjölby, där även Boxholm ingår. Han tycker att påståendet är felaktigt att det skulle ha varit hemlighetssmakeri kring projektet. Han säger att ingen kan informeras förrän markägaren gett sitt tillstånd.

Prövas

— Det här skall prövas i vanlig ordning och till sist är det länsstyrelsen som avgör frågan. Markägaren fick ingående information om pla-

nera i fredags åtta dagar. Tyvärr kunde ingen från miljö- och hälsoskyddskontoret närvara då. Att de som bor i området inte gillar det här är väl helt naturligt. Men jag lovar att ge dem all information. Samtidigt vill jag poängtera att det är mycket svårt att finna en lämplig plats för rötslamupplag, säger miljöskyddschefen.

Mer metaller

— Vad beträffar rötslammet i Mjölby är det mycket bra. Vi har en förhållandevis

ren i Nils 1987 från inte tungt hand inne också rar i pen ket a på u ter. titta och kom och

Dispens går ut vid nyår

BOXHOLM (ÖC)

Utanför Boxholm ligger en bråkdel av det rötslam ingen vill veta av. Före årsskiftet måste Boxholms kommun hitta en lösning, längre än så har den nämligen inte dispens för att köra rötslammet till soptippen.

För Boxholms del handlar det om 900–1 000 kubikmeter slam om året som tidigare tagits om hand av lantbrukarna.

Men sedan i höstas är det stopp. Ingen vill använda rötslammet som gödsel med hänvisning till bl a tungmetaller.

Låga värden

Något som gatuchefen i Boxholm, Conny Abrahamsson, har lite svårt att förstå.

– Värdena är lägre än de riktvärden som myndigheterna satt, säger han. Och alla undersökningar pekar på att det inte är någon fara att använda rötslam som gödsel på spannmålsåkrar.

– 1995 kommer gränsvärdena att sänkas ytterligare, men vi klarar redan i dag de normerna.

Enligt mätningar innehåller slammet i Boxholm t ex 1,1 mg kadmium per kilo torrsustans. Riktvärdet tillåter 4 mg.

Hotbild

Den totala innehållsförteckningen med bl a bly, kobolt, krom, koppar, kvicksilver, fosfor, zink och vid vissa mätningar också pcb och DDT, målar dock onekligen upp en hotbild.

– Som ansvarig på kommunen kan jag inte göra annat än lita på forskarna och de riktlinjer som ges från bl a livsmedelsverket, säger Conny Abrahamsson. De här ämnena förekommer i så små mängder att de inte anses vara farliga.

Han hoppas på att LRF ska backa och även i fortsättningen ta emot slam som gödsel. Speciellt om kommunerna via information till allmänheten kan pressa ned värdena.

Ingen bra lösning

Boxholm lagrar tillsvidare sitt eget slam vid reningsverket. Det klarar kommunen i ytterligare fyra månader. Sedan har den dispens från länsstyrelsen att köra det till soptippen fram till nyår.

Men innan dess måste man hitta en lösning. En gemensam tipp för Boxholm, Ödeshög och Mjölby skulle förmodligen lösa det akuta problemet.

– Men en deponering är aldrig bra, erkänner Conny Abrahamsson. Konsultfirmans undersökning talar dock för att det inte är någon fara för dricksvattnet vid den tänkta tippen i Bleckenstad.

Nu återstår att se vad länsstyrelsen har att säga om Bleckenstad-förslaget. Det är möjligt att den kräver ytterligare undersökningar, avslutar Abrahamsson.

AGNETA HAGELIN

Foto: GÖRAN BILLESÖN

För fyra år sedan flyttade lantmästaren Barbro Johansson från det förgiftade dricksvattnet i Erstorp. Nu slåss hon mot den planerade slamtippen i sin hemby Bleckenstad, rädd för att tippen ska förgifta Svartån

Miljöchefen:

Vi ska ställa hårda krav

kommentar på måndagen. Han är miljöskyddschef i Mjölby, där även Boxholm ingår. Han tycker att påståendet är felaktigt att det skulle ha varit hemlighet-smakeri kring projektet. Han säger att ingen kan informeras förrän markägaren gett sitt tillstånd.

Prövas

– Det här skall prövas i vanlig ordning och till sist är det länsstyrelsen som avgör frågan. Markägaren fick ingående information om pla-

nerna i fredags åtta dagar. Tyvärr kunde ingen från miljö- och hälsoskyddskontoret närvara då. Att de som bor i området inte gillar det här är väl helt naturligt. Men jag lovar att ge dem all information. Samtidigt vill jag poängtera att det är mycket svårt att finna en lämplig plats för rötslamupplag, säger miljöskyddschefen.

Mer metaller

– Vad beträffar rötslammet i Mjölby är det mycket bra. Vi har en förhållandevis

ren industri här, säger Lars Nilsson. En undersökning 1987 visar att rötslammet från reningsverket i Mjölby inte innehåller så mycket tungmetaller som vanlig handelsgödsel. Men slammet innehåller andra ämnen också. Även hushållen svarar för en stor del av utsläppen i våra avlopp. Vi är mycket angelägna om att minska på utsläppen på olika fronter. Inom kort skall vi bl a titta på bensinstationerna och deras tvätthallar. Vi kommer då att både ge råd och ställa krav för att minska utsläppen, avslutade Lars Nilsson.

SVEN FRANSSON

Foto: SVEN FRANSSON

Den här skylten var den första påminnelsen om Bleckenstadsbornas missnöje som mötte länsstyrelsens folk när de svängt av riksväg 32 för att besöka den tänkta upplagsplatsen

Länsstyrelsebesök i Bleckenstad

Slamtipp vållar oro

BOXHOLM (ÖC)

Den tilltänkta slamtippen i Bleckenstad mellan Mjölby och Boxholm besiktades på måndagen av länsstyrelsens representanter. Samtidigt passade den nybildade aktionsgruppen på att lämna över en skrivelse och de 2 000 namnunderskrifterna som samlats in den senaste veckan.

En bred folkopinion har redan uppstått mot deponeringen i Bleckenstad och oron är stor över vad som kan hända med naturen om tungmetaller och organiska miljögifter lakas ur.

Befolkningen i Mjölby är också oroad över sitt dricksvatten som tas ur Svartån. Vad händer om den lilla sjön Tyrnsjön, som står i direkt förbindelse med Svartån, förorenas?

Infiltration

— Det finns inget synligt yt-vattenutlopp från området. Allt vatten rinner ner i marken och det är därför som den här våtmarken är så lämplig, förklarar projektledaren Claes Hernebring från Viak.

— Vi tänker utnyttja markens naturliga förmåga att rena vattnet genom infiltration.

Marken består av morän, torv och delvis sand. Området är kuperat och på vissa ställen kommer berget i dagen. I torvmarken ligger grundvattnet nära marknivån medan det i sandpartiet ligger 2,5 meter ner.

Fuktigt område

— Det här är ett fuktigt område, påpekar Magnus Johans-

Lasse Johansson överlämnade protestlistor med ca 2 000 namn till länsstyrelsens Jan Johansson

son i aktionsgruppen. Jag tror inte att teorierna om infiltration håller i praktiken. Under tjällossningen kommer vattenmassorna att söka sig till diken runt omkring och rinna rakt ut i Tyrnsjön.

Ingen, utom Claes Hernebring, verkade riktigt övertygad om platsens lämplighet som slamtipp. Länsstyrelserepresentanterna var förtegnas om sin inställning.

Redan ett problem

— Vi måste sätta oss ner och diskutera det här nu innan vi gör något, menar Helena Helgesson, som är länsstyrelsens handläggare. Sedan vore det nog på sin plats med ett informationsmöte till allmänheten innan kommunen gör sin formella ansökan.

Det är Boxholms kommun som har ansvaret och måste ansöka, Mjölby och Ödeshög får sedan hyra in sig på området när det blir dags för slamtippning.

Tidigast om ett halvår tror gatuchefen i Boxholm, Conny Abrahamsson, att den formella beslutsprocessen är klar.

Gatucheferna i de tre kommunerna vill att frågan ska lösas så snart som möjligt. De har redan nu problem med var de ska göra av slammet.

— Vår ambition är egentligen inte att deponera slammet, säger kommunalrådet Svante Larsson i Boxholm. Helst vill vi sprida det på åk-

rarna. Men tills detta blir möjligt måste vi ju göra av det någonstans. Det här har visat sig vara den bästa lösningen för de tre kommunerna.

Men inte heller han verkar övertygad om att området i Bleckenstad är helt rätt plats.

LENA LEVIN

FOTNOT: Den planerade deponeringsplatsen är omkring fem hektar stor och ägs av Domänverket. Den ligger alldeles i närheten av en stenkross och ett asfaltsverk. Området ska ta emot 10 000 ton rötslam under en tioårsperiod, vilket innebär att marken täcks med cirka två meter slam.